

מסורת הש"ס

אלו נאמרין פרק שביעי סוטה

לג.

עין משפט
גזר מצוה

בר א ב טו"ע א"ח פי
קא ספ"ד ו"ע"ש:

תוספות שאנין

כל התורה בכל לשון
נאמרה פ"ה כגון קריאת
התורה ולי"נ דמקראה אי
אפשר להיות דאין חיובא
אלא מדרבנן ותקנת עזרא.
לכ"ז לפי כל הפרשיות
שצריכות לקרות כגון
פרשת וזכור (ל) ופרשת
עלה ערופה והני דמפרש
בכ"ז לשון גמ זה פי'
פרק הקורא (במגילה דף
י"ו). שאין מלאכי השרת
מכירין בלשון ארמי. י"מ
פי"ק דשבת דמכירין בו
אבל אינן חוששין בו
ואין נראה מכאן דמשמע
פי"ק דשבת דמכירין בו
כלל. ברכת המזון דכתיב
ואכלת ושבעת וברכת ה"ג
ול"ג מנא לן דלא בעי קרא
דמדיכא תיתי דניכעי לשון
הקדש אבל גבי שבעות
העדות גרי מנא לן דאי לא
כתיב קרא איכא למימר
דבעי דומיא דשבעות הר
גרויים והר עיבל שהיא
ב"שון הקדש. ל"ה. יש
אומר בפשט שצריך לברך
בעל הבית דכתיב וברכת
את ואת ירבויה הוא
לרבנות את בעל הבית:

(א) אולי ז"ל ופשתה פרה
אזומה ועי' ב"ש"ש ברכות
ד"כ"פ היה קורא.
(ב) אולי ז"ל אי ליכא קרא
דקמרי להו מותר
לקרוא בכל לשון.

1) לימא קסבר רבי. מדאליטריך קרא שמהא קריאת שמע ככתבה: כל
הסורה ככל לשון נאמרה. לקרות צדיק הכנסת: משום דכתיב
שמע. אליטריך והיו"ל דלא תדרשה לקרית שמע ככל לשון אלא להשמיע
לאזניו: ספלה. דקמרי ממני' ככל לשון לא כריך קרא דהא רחמי
נינהו והוא לישנא דידע לכוון לבו
לנלי: יחיד. כריך שסייעוהו מלאכי
השרת. * ניצור לא כריך להו דכתיב
(איב לו) הן אל כציר לא ימאס אינו
מואס במתלתן של רבים: נלחו עליה
דאזלו לאגחא קרבא בנאטויא.
שהלכו פרמי כהונה בני בית חשמונאי
להלחם עם יוונים לפני יום הכפורים
ונלחמו ביום הכפורים ושמע יוחנן בת
קול כשהיה עומד בעזרת יום הכפורים:
עזידיה. חיל. לשון העזיד את חילו
עבודה גדולה (ויחזקאל כט): גסקלגס.
שם מלך יון: שאני * צפ קול.
אותה מידה הממונה על כך יודעת
בשעשים לשונות מפני ששעיה להשמיע
והיא משתלחת לכל הלשונות פעמים
לה ופעמים לה: דאמר מה. לקמן
בפרקא (דף לו): ולמדו. ליוסף שעשים
לשונות: ה"ג ברכה המזון דכתיב
וצרכת. ולא גרסינן מנלן דלא בעי
קרא דמהיכא מיתי דבעינן לשון קודש:
ככל לשון שהיה מצרך. לא קבע לו
הכבוד לשון: שבעות סעודות מנלן.
דאי לא כתב קרא איכא למימר
דבעינן דומיא דשבעות הר גריזים והר
עיבל שהוא בלשון הקודש: ושמעה.
מלל כתיב והשביעה באלה:
יענוו צקול. במתן תורה ובלשון
הקודש ניתנה: לדבר שהוא מעשה
מעבד. זה כגון חליצה וריקיע דככ"ה
משמע עיכובא דאסור לשונות וסמכו
ליעשה לומר שהמעשה מעבד:
ורבי

(א) שנת י"ב. (ב) [מספחה
פי"ג]. (ג) [לקמן לו].
(ד) [שבעות לו]. כרימות ט.
(ה) [נעמות קד: לו]. (ו) [שין
לעמי הקודש: לו]. (ז) [דברים לו].
(ח) [נכרות טו]. (ט) [דברים
כט]. (י) [ג' רש"י ו"ל דנין
ו"ו ע"ש, ג' י"א ואין לומר,

תורה אור השלם

1. ואבלקת ושבקעת
וברכת את ה' אלהיך על
הארץ השבה אשר נתן
לך: דברים ח
2. ונפש בי תחטא
וקשעה קול אלה והוא
עד או ראיה או דע אם
לוא יציד וקשא עותו:
ויקרא ה א
3. וענית ואמרת לפני ה'
אלהיך ארמי אבד אבי
ורד מצרומה וקר שם
במתי מקש ויהי שם לגוי
גדול עצום ורבי:
דברים כ ה
4. וענו ה'לקים ואמרו אל
כל איש ישראל קול
רם: דברים כו ד
5. ויהי קול השופר
הולך וחקק מאד משה
ידבר ויהאליהם יענו
בקול: שמות יט ט

הנהגות הב"ח

(א) תוס' ד"ה כל וכו'
דקאמר הכה בכל לשון
היהו אם:

גליון הש"ס

גמ' ורבנן בה בבה לא
משמע להו. עיין לקמן דף
לח ע"א מד"ה ור"א:
רש"י ד"ה יחיד וכו' צבור
לא צריכי להו. עיין בספר
במי סהונה ח"ב בית אמת
דף ל ע"א: ד"ה שאני בת
קול. ע' סהנדרין דף יא
ע"א מד"ה בת קול
ובמתי' פט"ז מ"ו
דעניות:

מוסף רש"י

כל התורה בכל לשון
נאמרה. לקרותה ככל
לשון ולכן אליטריך בקרית
שמע והיו (במגילה י"א).
אליטריך. והיו (שם)
משום דכתיב שמע.
דלא תדרוש שמע ככל לשון
שמה שמע ככנס (בכרות
יג. ותגילה שם). בטילת
עבידיה. כל מיני דמי
עליה דאנש קרי ליה
עבידיה. ואינו אלא ככל
מלתמה להחריב (שבת
ס"ח).

כל התורה בכל לשון נאמרה דאי סלקא
דעתך בלשון הקודש נאמרה והיו דכתב
רחמנא למה לי איצטריך משום דכתיב שמע
לימא קסברי רבנן כל התורה כולה בלשון
קודש נאמרה דאי סלקא דעתך בכל לשון
שמע דכתב רחמנא למה לי איצטריך משום
דכתיב והיו: תפלה: רחמי היא כל היכי
דבעי מצלי ותפלה בכל לשון (ו) והאמר רב
יהודה א"לעולם אל ישאל אדם צרכיו בלשון
ארמית דאמר רבי יוחנן כל השואל צרכיו
בלשון ארמי אין מלאכי השרת נוקקין לו
לפי שאין מלאכי השרת מכירין בלשון ארמי
לא קשיא דהא ביחיד הא בצבור ואין מלאכי
השרת מכירין בלשון ארמי והתניא (ז) ויוחנן
כהן גדול שמע ב"ק מבית קדש הקדשים
שהוא אומר נצחו טליא דאזלו לאגחא קרבא
לאנטוכיא ושוב מעשה בשמעון הצדיק
ששמע בת קול מבית קדש הקדשים שהוא
אומר בטילת עבידיה דאמר שנאה לאייתאה
על היכלא ונהרג גסקלגס ובטלו גזירותיו
וכתבו אותה שעה וכיוונו ובלשון ארמי היה
אומר אי בעית אימא בת קול שאני דלאשמועי
עבידיה ואי בעית אימא גבריאל הוה דאמר
מר (א) בא גבריאל ולימדו שבעים לשון:
ברכת המזון: דכתיב (ב) ואכלת ושבעת וברכת
את ה' אלהיך בכל לשון שאתה מברך:
שבעות העדות: דכתיב (ג) ונפש כי תחטא
ושמעה קול אלה בכל לשון שהיא שובמעת:
שבעות הפקדון: אתיא (ד) תחטא תחטא
משבועת העדות: ואלו נאמרין בלשון הקודש מקרא ביכורים וחליצה כו' עד
מקרא ביכורים כיצד (ו) וענית ואמרת לפני ה' אלהיך ולהלן הוא אומר (ז) וענו
הלויים ואמרו אל כל איש ישראל מה ענייה האמורה להלן בלשון הקודש אף
כאן בלח"ק ולויים גופייהו מנלן אתיא קול קול ממשה כתיב הכא קול רם וכתיב
התם (ח) משה ידבר והאלהים יענו בקול מה להלן בלשון הקודש אף כאן בלשון
הקודש: חליצה כיצד וכו': ורבנן האי כבה מאי עבדי ליה מיבעי להו
(ט) לדבר שהוא מעשה מעבד ור' יהודה מכה כבה * ורבנן כה כבה לא משמע להו
ורבי

כל התורה כולה בכל לשון נאמרה. פי' ר"ח הא פשיטא דשבעת
מ"מ ניתנו למשה בלשון קודש והאי דקאמר הכא (א) היינו אם
ניתנה להעמיק בלשון אחר או לא ומפירושו נשמע דלמ"ד לא ניתנה
להעמיק בלשון אחר לא ניתנה לקרוא כמו כן בלשון אחר דמי שהיה
קורא אותה בלשון פרכי והיא כמורה
לשון עברי כאלו היה קורא בעל פה
כדאמרין צ"פ שני דמגילה (דף יח).
קראה תרגום לא ילא היכי דמי
אלימא דכתיב מקרא וקא קרי תרגום
היינו על פה הוא לא כריכא דכתיב
תרגום וקא קרי תרגום ולא ידענא
לפירושו היכי סלקא דעמיה למימר
אליכא דרבי דככל לשון ניתנה ליכתב
אם כן הא דאמר רבי ק"ש ככתבה
היינו ככל לשון שהרי ככל לשון ניתנה
ליכתב אם כן היינו רבנן ומו פשטו
מיהא התם דלגיהא דרבי בלשון הקודש
נאמרה ותו מאי קמבעיא ליה והא
פלוגמא היא צ"פ"ק דמגילה (דף ט):
מן אין צין ספריים למוזות ותפילין
אלא שהספריים נכתבין ככל לשון
ותפילין מוזות אינן נכתבין אלא
אשורית בלגד רש"י אומר אף ספריים
לא המירו שיכתבו אלא יוונים בלגד
ו"ל מהא דאמר רבי קרית שמע ככתבה
ליכא למידק מיניה דליכא למימר
ככתבה המיוחד לה כשכתבה יחיד
כגון מוזות ותפילין דכ"ע מוזו
דבלשון הקודש והא דקאמר לימא
קסבר רבי כל התורה ככל לשון קודש
ה"פ ולית ליה דרש"ג דאמר דוקא
יוונית ולרבנן דאמרי בלשון הקודש לית
להו דרבנן דאמרי ספריים נכתבים ככל
לשון כך כריך לפשר לפי פירוש ר"ח:
ברכת המזון דכתיב ואבדת
ושבעת. רש"י שיבש
הגירסא דלא גרס מנלן ופי' משום
דלא בעי קרא דמהיכא מיתי דליכעי
לשון הקודש ומיהו נראה עיקר בגירסת
הספריים דגרסי זהו מנלן דסד"א
נילף ברכה מזכרות הר גריזים דכתיב
זהו אלה יעמדו לנצח (דברים כ) מה
להלן בלשון קודש אף כאן דהא כהאי
ג"ש ילפינן בפירקין (לקמן דף לח). ברכת
כהנים דבלשון הקודש להכי כתיב
וצרכת את ה' כלומר מאחר שהצרכה
והשגח כלפי השכינה מוכל לנצח ככל
לשון שמהלך ומסתמח בלשון שמהלך
הגירסא דלא גרס מנלן ופי' משום
דלא בעי קרא דמהיכא מיתי דליכעי
לשון הקודש ומיהו נראה עיקר בגירסת
הספריים דגרסי זהו מנלן דסד"א
נילף ברכה מזכרות הר גריזים דכתיב
זהו אלה יעמדו לנצח (דברים כ) מה
להלן בלשון קודש אף כאן דהא כהאי
ג"ש ילפינן בפירקין (לקמן דף לח). ברכת
כהנים דבלשון הקודש להכי כתיב
וצרכת את ה' כלומר מאחר שהצרכה
והשגח כלפי השכינה מוכל לנצח ככל
לשון שמהלך ומסתמח בלשון שמהלך
הגירסא דלא גרס מנלן ופי' משום
דלא בעי קרא דמהיכא מיתי דליכעי
לשון הקודש ומיהו נראה עיקר בגירסת
הספריים דגרסי זהו מנלן דסד"א
נילף ברכה מזכרות הר גריזים דכתיב
זהו אלה יעמדו לנצח (דברים כ) מה
להלן בלשון קודש אף כאן דהא כהאי
ג"ש ילפינן בפירקין (לקמן דף לח). ברכת
כהנים דבלשון הקודש להכי כתיב
וצרכת את ה' כלומר מאחר שהצרכה
והשגח כלפי השכינה מוכל לנצח ככל
לשון שמהלך ומסתמח בלשון שמהלך